

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-02-18
Besvaras senast
2019-03-11

Till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:85 Sverige och den internationella feministiska kampen

I sin regeringsförklaring sa statsministern att hederskulturen inte har tryckts tillbaka utan alltjämt hotar människors frihet och säkerhet. Att insatserna har varit otillräckliga och att vi måste göra mer. Det är ett mycket välkommet uttalande. Frågan är om man kommer att följa upp dessa goda avsikter också i handling.

Statsministern föreslog flera åtgärder – straffskärpning, mer information, satsningar inom skola och socialtjänst samt stärkt stöd till dem som utsätts för hedersbrott. Samhället ska agera direkt vid misstanke om könsstympning eller tvångsäktenskap.

Även utrikesministern poängterade i den utrikespolitiska deklARATIONEN vikten av regeringens feministiska profil att stå upp för kvinnors rättigheter världen över.

Men hederskulturen och metoo är – även om den debatterats mycket i Sverige – inte en fråga som bara rör Sverige. Hederskulturer finns etablerade sedan flera årtionden i hela Europa och sedan årtusenden i många länder i världen. Det handlar om grovt fysiskt och psykiskt våld mot unga, särskilt mot unga kvinnor men också mot pojkar. Kampen mot hedersförtrycket och de förbrytelser som följer i dess spår är en internationell fråga. Det är en kamp att föra för en världsomspännande feministisk rörelse och också för alla andra som tar frågan om mänskliga rättigheter och demokrati på allvar. Kampen mot förtryck och kvinnors underordning förs i kraftigt underläge i stora delar av Asien, Afrika och Mellanöstern.

När det gäller barn- och tvångsäktenskap är det enligt Unicef omöjligt att veta det exakta antalet barnäktenskap i världen eftersom så många inte registreras och så många är informella. Enligt den senaste statistiken har mer än 650 miljoner kvinnor i världen ingått äktenskap som barn.

I södra Asien har antalet barnäktenskap minskat avsevärt tack vare förändringsarbete i Indien. Risken att en flicka i södra Asien gifter sig före sin 18-årsdag har minskat från 50 procent till 30 procent. Det går alltså förändra situationen.

En stor del av de kvinnor och flickor som har gift sig som barn bor i Afrika

söder om Sahara. Där gifter sig en tredjedel av alla flickor före sin 18-årsdag. De flesta lever i fattigdom på landsbygden. Då det totala antalet flickor i Afrika förväntas stiga från dagens 275 miljoner till 465 miljoner år 2050 behövs mer långsiktiga åtgärder för att antalet barnäktenskap ska minska. Om den negativa trenden med långsam minskning av barnäktenskap och fortsatt ökning av antal flickor fortsätter beräknas Afrika år 2050 vara den del av världen där nästan hälften av alla barnäktenskap sker. En del exempel visar dock att det är möjligt att hejda en negativ utveckling också på den afrikanska kontinenten. Etiopien tillhörde förut ett av de länder som hade den högsta andelen barnäktenskap i världen. De senaste tio åren har förekomsten av barnäktenskap sjunkit med en tredjedel.

När det gäller motstånd är det kvinnliga aktivister som har stått för rubrikerna under 2018. Kvinnoledda grupper som Latinamerikas Ni una menos har mobiliserat en massrörelse för kvinnors rättigheter i en omfattning som inte skådats tidigare i världen. I Indien och Sydafrika begav sig tusentals kvinnor ut på gatorna för att protestera mot sexuellt våld. I Saudiarabien och Iran har kvinnliga aktivister riskerat sina liv när de kämpat mot förbudet att köra bil eller mot att bära den obligatoriska slöjan. I till exempel Argentina, Ungern och Polen har demonstranter mobiliserat i stora skaror för att kräva ett slut på förtryckande abortlagar. I USA, Europa och Japan anslöt sig miljoner till den andra metoo-ledda Women's March för att kräva ett slut på kvinnohat och övergrepp.

”Kvinnors rättigheter har konstant hamnat efter andra rättigheter och friheter hos regeringar som tror att de kan använda sig av en slags 'läpparnas bekännelse' utan att göra något i verkligheten för att skydda rättigheterna hos halva befolkningen”, säger Kumi Naidoo, generalsekreterare för Amnesty International. ”Vad som är än värre är att många av världens ledare har attackerat kvinnors rättigheter. De driver på en utveckling som förnekar kvinnor deras grundläggande rätt till jämställdhet.”

Sverige har undertecknat FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och FN:s deklarationer om kvinnors och barns rättigheter och menat allvar med detta. I Sverige gäller svensk lag. Alla ska – undantagslöst – ha samma rättigheter och skyldigheter. I Sverige tar vi FN:s deklaration om mänskliga rättigheter på allvar, vill vi gärna tro. I Sverige menar vi att alla andra också ska göra det. Men så ser det inte ut i stora delar av världen. I många länder råder mycket hårda patriarkala förhållanden, inte minst genom olika former av könsapartheid

och religiösa system där kvinnor även enligt lagen är diskriminerade. Det finns länder som har undertecknat FN:s deklARATIONER men som struntar totalt i dem och till och med stiftar och praktiserar egna nationella lagar som berövar kvinnor och flickebarn deras rättigheter, vilket i många fall innebär grovt våld mot och kränkningar mot barn och kvinnor. I sin nationella lagstiftning bryter de ogenerat mot internationell lag.

Sverige borde i egenskap av ”världens mest jämställda land” med kraft driva en politik i FN med siktet inställt på att bekämpa det våld mot och den diskriminering av kvinnor och flickor som legitimeras och ingår i flera medlemsländers nationella lagstiftning.

Till att börja med borde FN genomföra en inventering av i vilken utsträckning medlemsstaterna i sin nationella lagstiftning diskriminerar kvinnor och barn. Genomförandet av en sådan inventering skulle kunna höja medvetenheten i världen om att när man talar om människors lika värde avses även kvinnor och barn. För det gör det uppenbarligen inte i dag. Detta skulle kunna vara ett första steg och en förberedande verksamhet inför en ny internationell konferens i FN:s regi om kvinnors och barns rättigheter och om hur dessa rättigheter förverkligas i praktiken.

Inledningsvis bör man utreda och blottlägga de missförhållanden och skeva maktförhållanden som råder mellan könen i FN:s medlemsstater och hur de kommer till uttryck i medlemsstaternas nationella lagstiftning. Det skulle kunna vara en utgångspunkt för en fortsatt och intensifierad internationell kamp för kvinnors och barns rättigheter.

Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) är ca 140 miljoner flickor och kvinnor i världen könsstympade. Majoriteten av dessa kvinnor och flickor lever i afrikanska länder. Trots att könsstympning har varit förbjudet i Sverige sedan 1982 har lagen endast resulterat i två fällande domar. Socialstyrelsen har uppskattat att det bor närmare 38 000 flickor och kvinnor i Sverige som kan ha varit utsatta för könsstympning, varav ca 7 000 är under 18 år.

Om Sverige ska förtjäna sitt anseende som ”världens mest jämställda land” bör Sverige både på hemmaplan och internationellt bekämpa kvinnoförtryck och förtryck i hedersnamn i form av barnnäktenskap, könsstympning, tvångsäktenskap, könsapartheid och alla former av kvinnoförtryck.

Jag vill att Sverige ska fortsätta att vara en ledstjärna i den internationella kampen för kvinnors rättigheter.

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesminister Margot Wallström:

1. Anser ministern att Sverige ska driva en kraftfull politik i FN och andra internationella organ för kvinnors rättigheter genom att förmå dessa organ att genomföra konkreta åtgärder?
2. Anser ministern att Sverige ska driva en kraftfull politik i FN och EU mot hedersförtryck, barn- och tvångsäktenskap och könsstympning?
3. Avser utrikesministern att i FN driva kravet på att FN genomför en inventering och undersöker i vilken utsträckning medlemsländers nationella lagstiftning inte ligger i linje med FN:s deklaration om de mänskliga rättigheter och FN:s deklarationer om kvinnors och barns rättigheter?

.....

Amineh Kakabaveh (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders